

NAPREJ

Glasiilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Pokrajinski strankin zbor v Celju.

(Dalje.)

Sodr. Fran P a d a r (Tržič): Poročilo v tisku je pokazalo slabo stanje, kar pa se mi ne zdi tako čudno, kajti zgodijo se slučaji, da naročnik plača naročnino, pa dobi šele en mesec pozneje svoj list.

Sodr. Melhior Č o b a l (Zagorje): V preteklem letu se je mnogokrat pisalo o konsumnem društvu, bodisi o prodaji ali vlogah. Videlo pa se je, da je take članke pisal človek, ki ni imel niti pojma o tem. Tako je n. pr. pisal nekdo, kako naj damo obresti in pridobivamo vloge, kar nam je škodovalo.

Napadalo se je tudi na zboru, da konsumna društva ne objavljajo v strankinem tisku inseratov. Temu pa ni vzrok sovraštvo, temveč konsumi imajo danes tako težko stališče, da je marsikatero društvo navezano na bančni kapital. Z bankami pa sicer nimamo veliko opraviti. Če torej ne objavljamo inseratov, ni to sovraštvo, temveč vzrok je ta, ker ne moremo. Kako težko je stališče konsuma, se vidi že iz tega, da smo imeli oktobra meseca l. l. 300.000 K izgube samo pri eni vrsti blaga.

Sodr. Josip T o m c (Kočevje): Glede lista »Napreja« bi se pritožil, ker ne objavlja vsega, kar kdo pošlje, oziroma priobčuje le okrajšano. Sodrug urednik naj se v bodoče malo poboliša.

Sodr. Ivan B a r a g a (Brežice): Spodnja Šiška je predložila resolucijo, v kateri pravi, da naj se stari sodrugi ne napadajo. Tudi jaz sem star, pa se ne čutim prav nič prizadetega s tem, kar je do-

sedaj glede starih sodrugov napisal »Napreja«. Star sem, a po duhu sem mlad. V teh težkih razmerah, v katerih se nahaja uprava »Napreja«, je res lahko mogoča kaka pomota. Dolžnost tistih, ki list dobivajo, pa je da list plačajo. List je dober, želimo pa, da se še zboljša.

Sodr. Fran S v e t e k (Moste pri Ljubljani): O pisavi lista se iako lahko kritizira, posebno, če ga dotičnik, ki kritizira, ni čital. Kakšno burio so zagnali nekateri radi članka Dr. Oster Rezača, v katerem pa ni niti govora o nobeni osebi, ki je član stranke. Ko se bodo nasprotniki držali dostojne oblike v pisavi, se je bomo držali tudi mi.

Strankin tisk res težko izhaja. Če nimate volje, da bi list izhajal dnevno, pa sklenite, da naj izhaja trikrat tedensko. Koliko listov je ustavila n. pr. že Nemčija.

K besedi se je oglasil gost sodr. Stjepan Sušič, Sodrug predsednik da na glasovanje, če se mu kot gostu da beseda. Za je glasovalo 12 delegatov, proti 17 delegatov, radi česar sodr. Sušič ni dobil besede.

Sodr. Melhior Č o b a l (Zagorje): predlaga konec govorniške liste.

Sodr. Zvon. B e r n o t: Očitek sodr. Padarja radi nereda pri pošiljanju lista ni povsem na mestu. Res je, da mi je pisal osebno radi nereda, toda ta nered je nastal radi tega, ker smo dobili neki znesek od novega naročnika potom položnice brez pripombe, za kaj naj se porabi, Za-

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Franciškaška ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

upniki morajo pokrajinsko tajništvo podpirati. Sicer pa moram ugotoviti, da je začel sodrug Padar v zadnjih dveh mesecih dobro agitirati za naš tisk.

Konsumi bi v strankinih listih lahko inserirali. Direktne podpore smo odklonili, ker jih ne maramo. Da pa podpirajo z inserati tisk, ki podpira njih razvoj, se mi zdi njih dolžnost. Da ne morejo, je le prazen izgovor, če pomislimo na njih promet. Izguba 300.000 K še ni največja. Pri neki zadrugi se je pokrila tudi mnogo večja.

Sodr. Č o b a l je rekel, da smo o konsumu priobčevali članke, ki niso bili dobri in katere je pisal človek, ki o konsumu ni imel pojma. Poslali smo enkrat neki članek vodstvu konsuma, da ga pregleda, potem bi ga pa šele objavili. Vodstvo Konsuma s člankom ni bilo zadovoljno, zato ga tudi nismo objavili.

Sodr. Č o b a l: Zmotil sem se popreje, članek ni bil objavljen v »Napreju«, ampak v »Delavcu«.

Sodr. Fran S v e t e k: Članek v »Delavcu« je bil objavljen sporazumno z vodstvom konsuma!

Sodr. Ivan K r u š i č (Trbovlje): Sodrug Uratnik je rekel, če list ne more izhajati dnevno, naj pa izhaja tedensko. Naša naloga pa je, da delamo za dnevnik. Če bomo delali za tednik tako, kakor delamo za dnevnik, potem bi tudi tednika ne mogli vzdrževati.

Gotovo ni vedno vsakemu vsak članek po volji, pisava je pač stvar okusa. Radi okusa ne smemo delati zoper njega. Energično je treba delati, da bomo vzdr-

MUKI.

Zabredel sem med množico, ki je šumela kakor čebele v ulju. Hodili so zelo prepoteni in težko sopeči v veliko palačo, vračali so se in šumeli. Ustavil sem se v največji gneči, sunil gospoda, ki je najbolj sopeč, pod rebri in dejal:

»Povejte, za božjo voljo, kaj se godi danes v mestu!«

Gospod me je ošinil z zaničljivim pogledom, usta je zvil tako, da je bil popolnoma podoben mopsu in zakričal: »Manifestiramo, budalo!«

»Aha, manifestiramo,« sem si mislil in osvobodil nos iz pesti. Nisem namreč razumel, kaj to pomeni, zato sem v velikih zadregah poklical na pomoč nos in čakal, kam me bo vodil. To pot me je rešil in še danes sem mu hvaležen. Odšla sva mimo cerkve, ki je imela tisto noč sedem zvonikov in obstala na trgu, kjer stoji na močni skali slovenska literatura. Nos, ki sem mu dal popolno svobodo, se je začel nekam sumljivo krčiti in zviljati, nazadnje se je obrnil kvišku in zagledal sem čudno prikazen. Luno sem globoko spoštoval še

iz onih časov, ko mi je pomagala v mladosti izlivati srčne krče v okorne verze. Že takrat se mi je zdelo, da je to prava kraljica neba, samo krone ni imela na glavi in obleka je bila ponekod raztrgana, ponekod pa umazana, tisto noč sem pa spoznal, da nisem bil v zmoti. Moja nebeška kraljica je bila naravnost čudovita. Nikoli ne bom oprostil našim literatom, da se dosedaj še niso spomnili njene tedanje lepote. Pomislite! Na nebu luna, kakor veliko zlato rešeto, okrog obroči, pa kakšni obroči! Najprej zlat, potem srebrn, vijoličast, rumenkast, rdečkast, zelenkast, sivkast, belkast — dva/set sem jih naštel, pa nisem vedel kateri je lepši — prvi ali zadnji. O luna, o noč, o obroči! Zapel bi vam kot Dante svoji puncu, pa se ne veže beseda z besedo in zato mi oprostite, da vam ne morem postaviti lenšega spomenika kakor je vzdih iz dna duše glavnega slovenskega literata — ah, oh, uh!

Odprl sem usta na stežaj, zatisnil ušesa, da me ni motil šum, ki je prihajal od tiste prepotene palače in gledal, samo gledal sem. Nos se je zavijal brez poseb-

nega dovoljenja kvišku kakor kozji rep, češ, glej, duša, strmi in naslajaj se! In res sem strmel. Oh, zakaj mi narava ni dala tako bogate domišljije, kakor drugim mojim sotrpinom po poklicu! Povedal bi vam vse, kar sem videl tisto noč, opisal bi vam luno in njene kolobarje tako, da bi jih do smrti nosili v spominu. Dolgo sem moral stati in strmeti kot Lotova žena sredi ceste, kajti drugi dan sem našel na istem mestu očitne sledove svojih čevljev. Nazadnje sem snel z glave pokrivalo, ki ni klobuk, pa tudi čenici ni podobno, priklonil sem se globoko in spregovoril:

»Vaša vzvišenost, kraljica neba in zemlje, gospa luna!« — o njeni deviški nedolžnosti dvomim namreč že nekaj let. »Globoko je moje spoštovanje do vas in veliko zaupanje v vašo moč. Povejte mi, prosim, častitljiva gospa, zakaj ste se pravzaprav tako okinčali, zakaj je vaše plemenito obličje v teh — kastih obročih? Mar ste se znova poročili? Če je temu tako, potem bi prosil dovoljenja, da vam kot glavni slovenski literat v imenu slovenskega naroda prav iskreno čestitam.

žali naš tisk. Če zgubimo tisk, zgubi proletariat tudi svoje plače, ker se potom tiska, ki je najmočnejše orožje zoper kapitalizem, ne bi mogel braniti. Pozabiti pa ne smemo, da je za dober tisk potrebno skupno delo. Tudi četrt vina je treba žrtvovati za njega. Pomislimo le, da izhajajo kapitalistični listi skupno v 30.000 izvodih dnevno, proletarski pa le v 5000 izvodih. Delavstvo čita kapitalistični tisk in s tem ne škoduje samo samemu sebi, temveč jača tudi kapitalizem.

Agitacija za tisk je jako majhna. Treba bo zbirati za tiskovni sklad, da se bo mogel tisk še povečati in ojačiti. Kolikor bomo izvršili sami, toliko bomo imeli!

Sodr. Fran K o r e n (kot predsednik): Referent sodr. Krušič je stavil resolucijo, proti kateri se ni nihče oglasil. Pokrajn-

ski odbor je uvedel redakcijske seje v Ljubljani, kjer se je mnogo razpravljalo o našem tisku in urejevanju. — Prečita resolucijo referenta sodr. Krušiča.

Sodr. dr. K o r u n: Predlagam, da odpade določba, da je strankin tisk last stranke. O ostalih točkah resolucije naj se pa glasuje ločeno.

Po pojasnilu umakne sodr. dr. Korun prvi del svojega predloga.

Sodr. Filip U r a t n i k (Ptui): Dokler mariborsko vprašanje ni rešeno, bom glasoval proti.

Prvi del resolucije je bil sprejet proti štirim glasovom, drugi del soglasno, le en glas je bil proti nabiranju prostovoljnih prispevkov za tiskovni sklad, tretji del pa proti devet glasovom.

(Dalje prih.)

FR. ROJEC:

Potreba novega stavbnega reda za mesto Ljubljano.

Menda je malo ali pa nič tako nazadnjaško razdrapanih večjih evropskih mest v stavbenem pogledu kakor je Ljubljana, dasiravno je bila čez 40 let v naprednjaških rokah. Ta razdrapanost se posebno kričeče kaže v notranjosti mesta. Po drugih starejših mestih imajo notranje dele vzorno in dovršeno zazidane, v Ljubljani se pa vidi ravno v središču, v najbolj obljudenih delih okrog glavnega kolodvora največ stavbenih nerednosti in vaških neokusnosti. Tu so ulice in ceste z raztresenimi večjimi stavbami iz novejšje dobe in z nizkimi starimi hišicami, vmes pa so leseni plotovi in planke, za njimi raste na njivah kuruza in fižol, a na nekaterih mestih se med hišami vlečejo dolgi zidovi, o katerih se ne ve, če se skrivajo za njimi koniski hlevi in svinjaki ali tudi njive z najnavadnejšimi poljskimi sadeži.

Tudi več drugih stavbenih neličnosti neprijetno dirne v oči razvajelega tujca, ko se napoti od kolodvora v mesto po tej ali oni ulici. Ne moremo prezreti nerodnih lesenih barak in branjevskih kolib. Ta brlog izvira večinoma iz vojnega časa in je upati, da se bo moral kmalu umakniti ličnim nadomestnim stavbam. Nič kaj ugodnega vtisa tudi ne dela v Kolodvorski ulic kamnoseški vrt, nasajen z gostimi kamenitimi nagrobniki. Podoben je pravemu pokopališču. Ta nevljudna kamenita izložba naj bi se tudi skoraj umaknila

Če pa ne, pa ne zamerite, da sem tako radoveden. Spadam namreč med tiste ljudi, ki služijo kruh z radovednostjo.

Takole nekako sem nagovoril okinčano luno in čakal, kaj bo povedala.

»Manifestiram,« sem slišal glas, ki me je silno presenetil.

»Kaj vruga!« sem zarjovel na ves glas. »vendar ne manifestirate tudi vi, častitljiva gospa? Kaj ni škoda vaših pisanih obročev? Potili se boste in vaša paradna uniforma bo izgubila vso lepoto. Nikar, gospa, nikar! Hej, ljudje, povejte vendar, kam sem zašel in kaj se godi z menoj!«

Kričati sem moral prav močno ker je stopil k meni mož, ki se ga sicer vedno izognem, ker mi ne ugaja njegova postava. Položil mi je brez mojega dovoljenja roko na ramo in dejal:

»Gospod, meša se vam, pojdiva v stražnico, tam vam takoj razbistrimo možgane!«

»Oho, prijatelji, le potroite! Prvič — kdo ste? Jaz sem poštenjak in spadam med kulturne ljudi, ki se ne predstavljajo

na dvorišče za hiše. Tam je primeren prostor zanj, ne pa tik ob glavni ulici sredi mesta!

Mnoge hiše ob omenjenih ulicah in cestah so obdane tudi z večjimi ali manjšimi vrtovi in prav v tem oziru je največji stavbni nered. Nekateri hiše stoje ob robovih ulice, druge imajo spredaj ozke vrtiče, nekatere pa so pomaknjene daleč v sredino obširnega vrta. Tudi vrtno razdalje med hišami so neenake. Ali kaj značilno pri vse tem je to, da so vse te hiše stavbe iz novejšje dobe in so postavljene po takozvanem naprednem stavbnem redu. To je pač čuden red, ki dovoljuje tak nered in razdrapanost vnanjega mestnega lica!

Lepo, udobno in jako koristno v zdravstvenem oziru je za mestne prebivalce, ako je poleg hiše tudi nekoliko vrta. Toda ti vrtiči naj bi se sredi mesta potisnili za hiše, med hišami pa naj bi se izjemoma dovoljevali le kratki vrtovi v enakih dolžinah, ki bi ne presegle dolžine ali širine navadne hiše.

Videti je, da so gotovi bogatejši posestniki ob času zidave svojih novih hiš uživali posebne predpravitve. Dali so si ograditi ob cesti poleg svojih hiš toliko sveta, kolikor so ga hoteli oziroma kolikor so ga imeli takrat. Nekateri imajo sredi mesta ali v bližini trdno s kameno in železno ograjo, kakor za stalno orgajene

človeku na cesti kar takole — hlop s pestio do njem in greva. Nosim v žepu črno na belem, z modrikastim pečatom policijskega ravnateljstva preskrbljeno in vsem tozadevnim predpisom odgovarjajoče potrdilo, da sem državljan svobodne države in čudorednega ponašanja. Drugič — odkod ste vzeli pravico trditi, da se mi meša? Spadam v drugo kategorijo ljudi, ki poznajo postave. Te postave govore o razžaljenju časti in tako postopanje strogo kaznujejo. Tretjič — kam naj vas spremim? Živim v popolnem soglasju s svojim nosom, ki me vodi vedno tja, kamor nisem namenjen. Če ste zgrešili pot — evo vam moj nos, prosite ga, da dovoli moji malenkosti in takoj sem pripravljen spremiti vas do doma. Četrtoč — če ste poštenjak, ki čuti v nesrečnim človekom, povejte mi, prosim, kaj vse to pomeni. Hišice manifestirajo, palače manifestirajo, ljudje manifestirajo in luna manifestira. Oglejte si, prosim, njeno svečano obličje in paradne obroče in takoj vam postane jasno, da tu ne more biti vse v redu.« (Dalje prih.)

kar celo polte. Ne mislim na skromne vrtiče krakovskih in trnovskih posestnikov. Ti vrtiči so stari pridobitveni viri lastnikom in potrebno preskrbovališče mestnega prebivalstva z zelenjavo. Zato se ne morejo nikdar prišteti med razpoložljive stavbene parcele. Mislim tu na ograjen svet gotovih bogatih privilegirancev na obeh straneh Erjavčeve ceste, na njive v bližini šentpeterske cerkve in druge. Ves ta svet bo treba razlastiti in zazidati.

Posebno izzivajoče se razteza za železno ograjo na Resljevi cesti med neko hišo in Slomškovo ulico dolg park, kjer bi lahko stalo več hiš s primernimi vrtiči.

Ne vem, zakaj naj bi se nekaterim ljudem dovoljevalo vse, kar si pozele in hočejo imeti še v stavbenem oziru take kričeče izieme! Poglejmo za primero samo na nekatere najstarejše mestne dele, kakor Mestni trg, Stari trg, Florjanska ul. in dr. Tu stoje hiše tesno stisnjene druga ob drugi, so temne, vlažne in nimajo niti pedit zelenega vrtiča. Nekateri so celo brez dvorišča. Ali vendar morajo ljudje stanovati tudi v teh hišah. Vsa stanovanja v njih so do zadnje izbice zasedena. In tudi ti ljubljanski prebivalci so dobri državljani, mnogi so morda še koristnejši nego oni v velikih novih hišah z obširnimi vrtovi. Zato res ne vem, zakaj naj bi se ravno ti bogati protežiranci smeli neomejeno in brezobzirno sredi mesto šopiriti in odrivati druge kakor znani jež v lisicih luknji!

Zdaj se mnogo zida zunaj na robovih ljubljanskega mesta. V središču pa so še številna prazna stavbišča, ki s svojo praznino kaj neprijetno kaže vnanje mestno lice. Marsikdo bi gotovo rajše zidal tu kakor zunaj na robu, a tu mu je stavbeni svet predlog. Zaradi tega je zadnji občinski odbor mesta Ljubljane napravil jako pametno naredbo, po kateri se morajo v Ljubljani primerno obdavčiti vse nezazidane stavbene parcele z namenom, da se s tem na njih lastnike pritiska, da čimprej dajo te parcele zazidati. Radoveden sem, če se je tudi nepotrebnih zasebni park na Resljevi cesti smatral za stavbeno parcelo in se obdavčil.

Vsi tu navedeni in še drugi nedostaki kažejo na nužno potrebo novega, zares naprednega in modernega stavbnega reda za mesto Ljubljano. Opravičeno upamo, da ga tudi kmalu dobilo. Hočemo pa, naj bo tak, da se z njim kolikor mogoče še popravi stare nerednosti in naj strogo izključuje vse prednjaščne bogatašev. Prepove pa naj se tudi bankirjem in drugim brezsrčnim zatiralcem nižjih stanov, zidati v zemlji pod novimi hišami — grobnice za žive ljudi! Temne in vlažne podzemeljske kleti naj se rabiho kot kleti in drvarnice, a ne kot bivališča siromašnih ljubljanskih prebivalcev! Tudi ti so ljudje iz takih snovi kakor kapitalist in če se jim ne privoščijo drugih dobrot, naj se jim vsaj svetlobe in zdravega zraka v stanovanju ne krati!

Politične vesti.

+ Volilni gulaži. Radikalci prihajajo radi bližnjih volitev v vedno hujše zadrege. Nič jim ne pomagajo ogromni volilni fondji in najdovršenejši volilni aparat, ki jim ga omogoča njihovo nekontrolirano sedenje v vladi. Njihovi lastni pristaši jim nagajajo. Poročajo, da je posebno mnogo tistih, ki hočejo stati na kandidatnih listah in da Pašič dela z njimi skoro več ne zmore. Velika

nesreča za Pašičevstvo je tudi Protić, ki si pridobiva povsod pristašev med onimi radikali, ki niso zadovoljni s sedanjim kurzom v stranki. Zato je Pašičeva vlada naročila vsem policijskim organom po Srbiji, naj njegovo delo onemogočujejo, kolikor se da. — V Sarajevu so imeli državni nameščenci v petek shod, na katerem so odklonili radikalno ponudbo, naj se priključijo Pašičevcem. Istotako je bil odbit predlog, da bi nastopili samostojno. Sprejeli pa so predlog, naj uradniška zveza naslovi na vse stranke spomenico in naj uradniki šele tedaj samostojno nastopijo, če bi se ne hotele angažirati za uraniške zahteve. Ta je na vsak način precej zmešana taktika, ker rekla bo vsaka stranka, da ji je uradništvo najbolj na srcu.

+ Skupina starih srbskih demokratov, pristašev nekdanje Ribarčeve Srbske nacionalne stranke, jo je v nedeljo po prelomu z demokracijo zopet oživitvora. Za nekaj podobnega gre kakor v Ljubljani, kjer so starini zopet ustanovili svojo nekdanjo narodno-napredno. Zanimivo, kako se na vseh koncih in krajih prelamlja začasna poveljna zveza med starini in mladino.

+ Namesto dosedanjega rimskega poslanika dr. Antonijeviča, ki odide s to funkcijo na Dunaj, je bil v petek imenovan Panta Gavrilović. Izvršile so se še druge izpremembe v diplomatskih krogih.

+ Bolgarski notranji minister Dakalov je moral na pritisk Stambolijskega odložiti svoje mesto, baje zato, ker je očital naši vladi, da pošilja svoje komitške čete na bolgarsko ozemlje zgago delati!

+ »Goriško Stražo«, poleg slovenskega fašistovskega lista edini list goriških Slovencev, so fašisti s pritiskom na tiskarno ustavili.

+ Dunajsko brezposelno delavstvo je v soboto priredilo ogromne demonstracije zaradi podpor in redukcije nastavljenec. S policijo, ki jim jo je klerikalna vlada poslala namesto rešitve njihovega vprašanja, je prišlo do krvavega pomenka z večjim številom žrtev. Zaloške ceste povsod cvetijo, kjer so klerikalci doma.

= Nemški državni deficit znaša 1500 milijard mark.

+ Kritičen položaj v Ruhrskem ozemlju. Na progah, ki so jih zasedli Francozi vozijo samo še vojaški vlaki, ker so nemški železničarji povečini že zapustili svoja mesta. Premogovni magnati, ki so bili zaprti, so imeli sejo, na kateri so ponovno sklenili, da ne oddajo Francoski in Belgijski niti za ficek premoga, ne proti plačilu in ne na račun reparacij. V več mestih je prišlo do krvavih spopadov med zasedbenimi četami in prebivalstvom. Proglašeno je obsedno stanje. Nemška policija in državno uradništvo se noče umakniti Francozom. Radi tega odpora se aretacije nadaljujejo. Združeni uradniški odbori so sklenili prispevati 3% plače za ruhrske žrtve. Francozi so menda že izvršili popolno odcepitev in carinsko omejitev Poruhrja od nemške države.

+ Francoska zbornica je sprejela s 430 proti 81 glasovom novi proračun.

+ Angorska vlada namerava odpoklicati svojega delegata iz Lozane.

Dnevne vesti.

Ker narašča delo v našem tajištvu in uradništvu čimdalje bolj, prosimo vse stranke in sodruge, naj prihajajo s poročili ali po opravkih vedno od poldne do 1.

popoldne ali od 17.—19. Kdor le more naj svoje poročilo napiše. Za res nujne zadeve seveda ne veljajo te uradne ure. — Pokrajinsko tajištvo SSJ in KDZ in uradništvo »Napreja«.

Gosp. profesor Fabjančič obljublja v »Delavskih novicah« našemu odgovornemu uredniku radi ljubeznivosti, ki smo jih te dni pošiljali v »Napreju« na njegov (Fabjančičev) naslov, dobesedno, da »ga bo spravil pred meščansko sodišče«. Kam drugam neki, če ne pred meščansko sodišče, naj bi meščan spravljal ljudi, ki mu morejo kaj povedati? Pred meščanskega ministra — g. prof. Fabjančič dobro ve — da bi našega odgovornega urednika nikoli ne spravil.

Dunajska medicinska fakulteta priredi od 12. do 14. februarja 9. mednarodni zdravniški nadaljevalni tečaj za kožne in spolne bolezni s posebnim upoštevanjem teorije. Obiskovalci morajo plačati le vpisnino, 50.000 a. K. Reflektanti naj javijo ime ter morebitne želje tajniku dr. A. Kronfeldu, Wien IX. Porzellangasse 22.

Ljubljana.

Stanovanjskim najemnikom. K sobotni notici glede polaganja stanarine pri mestni blagajni, moramo še dostaviti, da velja to le za primer, če hišni gospodar ponudene najemnine sploh noče priznati in niti na račun vzeti. Za vplačevanje so strankam na razpolago pri mestnem magistratu položnice.

Podporno društvo slepih, Wolfova ulica 12, nam pošilja seznam vseh dobrotnikov in njihovih darov, ki so jih dali za omogočenje božičnih podpor njegovim rednim članom. Seznama radi pomanjkanja prostora, žal, ne moremo objaviti, jasno pa je, da smo tudi mi zadovoljni z uspehom akcije Podpornega društva, ki se iskreno zahvaljuje svojim dobrotnikom. Takih dobrotnikov, želimo, naj bi tudi vbodoče bilo dosti.

Maribor.

K požaru južne železnice smo dobili še naslednje podrobnosti: Izbruhnil je v četrtek ob poldvanajstih ponoči v novem skladišču ob cesti na Limbuš. Na še nepojasnen način se je vnelo več sodov terpentina v kletih, deset tisoč kilogramov oljnatih barv, tri tisoč kilogramov laka, 5 rezervoarjev firneža in dva soda petroleja. K sreči ni bilo zraven eksplozivnih snovi. Ognjegasci so odstranili iz bližine vse gorljive predmete, ognja pa jim ni bilo mogoče pogasiti. Z velikim, večurnim trudom se jim je posrečilo, da so ga omejili. Napeljali so sicer preko gorečega objekta vodo, ali olje je splavalo po nji in tako je treba čakati, da izgori. Škodo cenijo na več kot šest milijonov. Eden ognjegascsev se je ponesrečil. Železniški promet ni trpel.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. Drama: torek — zaprto; sredi — **Vojček**, red D; četrtek — **Čudež sv. Antona** in **Črna dama iz sonetov**, red C; petek ob 3. pop. — **Svatba Krečinskega**, izven; ob 8. — **Madame Sans Gène**, izven; sobota — **Vojček**, red B; nedelja ob 3. pop. — **Čudež sv. Antona** in **Črna dama iz sonetov**, izven; ob 8. — **Vojček**, izven; ponedeljek — **Madame Sans Gène**, red A. — Opera: torek — **Sevillski brivec**, red B; sredi — **Nižava**, red E; četrtek — **Mefistofeles**, red A; petek — **Carmen**, izven; sobota — **Triptychon**, red D; nedelja ob 3. pop. — **Gorenjski slavček**, izven; ponedeljek — zaprto.

LISTNICA POKRAJINSKEGA TAJNIŠTVA.

Krajevni organizaciji SSJ in KDZ v Trzinu in v Križah: Delni odgovor imate v »Napreju« št. 197, dne 25. t. m. Obširnejšega dobite po seji pokrajinskega odbora.

Iz stranke.

Seja Pokrajinskega odbora SSJ in KDZ se bo vršila v nedeljo dne 4. februarja ob 9. dop. v Celju. Prostor bomo še naznanili. — Pokr. tajištvo.

Vsem krajevnim organizacijam SSJ in KDZ naznanjamo, da je dovolj, da nam pošljete imena predstavnikov (čuvarjev) in namestnikov naše skrinjice do 8. februarja, seveda čimprej, temboljše. Predloge za srezke kandidate mora pa dobiti oblastni zbor najpozneje do 1. februarja, ker bo oblastni zbor 2. februarja sestavljal končno kandidatno listo. — Organizacije, ki bodo poslale na oblastni zbor svojega delegata, naj pošljejo svoje pismene predloge za srezke kandidate, in sicer organizacije iz Mežiške doline na naslov sodr. V. Möderndorferja v Mežici. Organizacije iz brežiškega okrožja na naslov sodr. M. Umeka iz Piršenbrega 14, p. Globoko pri Brežicah. Organizacije ostalega štajerskega volilnega okrožja pa na naslov Okrožnega tajištva SSJ in KDZ v Celju, Gosposka ulica 3. Organizacije iz kranjskega volilnega okrožja pa na naslov: Glavnega volilnega odbora SSJ in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

Članski sestanek ljubljanske krajevnopolitične organizacije se bo vršil v četrtek 1. februarja ob 20. v prostorih uprave »Napreja« z dnevnim redom: Volitve v narodno skupščino. — Odbor.

Oblastni zbor za kranjsko volilno okrožje se bo vršil v petek 2. februarja v seini dvoani mestnega magistrata v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: Sestava kandidatne liste za kranjsko volilno okrožje. Po § 23. in 31. org. pravilnika imajo pristop vse krajevne organizacije sledečih volilnih okrajev: Ljubljanska okolica, Kranj, Radovljica, Kamnik, Litija, Krško, Novo mesto, Črnomelj, Kočevje in Logatec.

Iz strok. gibanja.

Trbovlje. V sredo 31. t. m. se bo vršila v »Delavskem domu« ob 4. popoldne javen rudarski shod z dnevnim redom: volitve v Bratovsko skladnico. — Odbor.

Vestnik Svobode.

Guštanj. Tukajšnja podružnica »Svobode« bo priredila v zvezi s kovinarsko organizacijo veliko kovinarsko veselico, ki se bo vršila dne 1. februarja t. l.; začetek ob pol 8. zvečer. Na sporedu je drama »Kralj na Betajnovi«, spisal Ivan Cankar. Po predstavi je prosta zabava. Prireditve se bo vršila v telovadnici pri tovarni. Delavstvo naj se te proletarske veselice udeleži polnoštevilno že z ozirom na pomen predstave. Organizacije iz okolice so takisto vabljene. Železniška zveza je za udeležence iz Prevalj in Mežice zelo ugodna. — Odbor.

Hrastnik. V četrtek, 1. februarja se bo vršilo ob pol 4. popoldne v dvorani Konsumnega društva predavanje vseučiliškega profesorja Weberja. Predavatelj bo predaval o »Verovanju in spoznanju«. So drugi, udeležite se polnoštevilno tega predavanja!

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Tako je modrovala Liza in nje široki, prijazni obraz je večkrat imel poteze nezadovoljnosti, a včasih je debela solza zdrknila po njenih licih. Francetu je bilo žal in trudil se je, da ji razloži, da drugače ne more biti. Ali naj človek vedno misli le na svojo ženo in otroke in popolnoma pozabi na vse druge žene in otroke delavskega razreda? Zato pa so delavci še vedno sužnji, ker povečini mislijo le nase in za vse drugo se ne brigajo. Ne, zavedni delavec mora misliti na svoj razred in delati kot razred — izrabiti mora vse prilžnosti, učiti solidarnost in vzbujati razredno zavednost! — France je rad ponavljal dolge besede, ki jih je redno slišal na shodih, ali bilo je zastoj: Liza ni razumela besed. Tedaj je France poskusil s kratkimi besedami. Starega Granitcha imajo zdaj v pasti in naučiti ga morajo, kaj je delavčeva pravica; obenem pa morajo pokazati delavcem, kako velika je njihova moč.

Liza je zmajala z glavo in vzdihnila. Ona ni imela upanja. Stari Granitch ni bil človek v njenih očeh, temveč neka posebna naravna prikazen kakor zima ali potres, ki se ne da pestiti niti odpraviti.

Dogodki, ki so se naglo vrstili drug za drugim, so kmalu opravičili Lizine bojazni. V tovarni se je širila nezadovoljnost in agitatorji so se množili, kakor da rastejo iz tal; nekateri so bili nedvomno v službi Jurija Zormanca, drugi so se pa zadovoljili z zavestjo, da pomagajo delavcem, ki so sovražili razmere v tovarni. V delavnicah so se pojavili opoldanski shodi kar sami od sebe, ne da bi jih kdo sklical, in France je izvedel, da se ima vsak čas vršiti glasovanje med delavci za stavko.

Toda gospodar tovarne tudi ni miroval. Bil je dobro poučen po svojih vohunih, kaj se pripravlja in nekega dne je bilo odstavljenih trideset delavcev, ki so bili najbolj aktivni agitatorji. Ali s tem je stari Granitch sunil v sršenovo gnezdo. Čim se je raznesla novica po tovarni o tem dogodku, je bilo naenkrat, kakor da bi zagnal gorečo žveplenko v slamo. »Štrajk, štrajk!« je bil krik, ki je odmeval iz delavnice v delavnico. France je bil med onimi, ki so takoj organizirali pohode. Procesije delavcev so korakale od oddelka do oddelka v tovarni in pozivale tovariše na boj; delavci so kričali, prepevali, zmerjali delovodje in vlekli od strojev one, ki so stali kakor prikovani, nevedoč, kaj bi storili. Komaj desetina

delavcev je skušala nadaljevati delo, toda ni bilo mogoče. In tako se je zgodilo, da je mogočna tovarna Empire Machine, ki je imela proizvajati granatne lupine ruski vladi, proizvajala tisti dan same unijske, socialistične in svetovno-industrialno-delavske govore.

France Kremen je bil ves iz sebe. Plesal je po dvorišču, metal kapo v zrak, kričal, da je bil kmalu hripav in malo je manjkalo, da ni skočil na kup desk in poskusil z govorom. V tovarno sta prišla Jakob in Minka Jelenova, ko sta prejela vest o stavki, in z njima je prišel avtomobil, ki je bil poln »Delavca«; kar celo izdajo lista sta naložila in pripeljala v tovarno. France se je takoj lotil dela in prodajal časopis. Prodajal ni kričal je toliko časa, da je prodal vse in njegovi žepi so hoteli počiti od teže centov in nikljev. Ali s tem še ni bilo konec njegove službe. Pridružil se je onim, ki so organizirali delavce in nosil sveženj članskih listkov in pristopnih listin. Pred njim je korakal možak z bikovim glasom, ki je na megafon vabil delavce v raznih jezikih, da se naj hitro vpišejo v strokovno unijo, ter naznanjal, kje se bodo vršili tisti večer javni shodi.

Med tem ko so stavkarji imeli svoj ples, so se že zbirali nad njimi črni oblaki in France je bil kmalu pričča razburljivega dogodka. Nekaj delavcev je vztrajalo pri delu in pred dotično delavnico se je hitro zgrnila ogromna množica stavkarjev. Delavci se niso upali iz delavnice, ko je potekel čas dela, in to je še bolj okorajžilo množico, ki je zunaj obkladala nezveste tovariše z ne baš lepimi priimki. Delovodje so mrzlično telefonirali na policijsko postajo za pomoč. Večji del lesovilske policije je že bil na licu mesta in vrhutega je imela družba svoje privatne čuvaje, ali vsa ta oborožena sila ni mogla vsemu kaj. Stavkarjev je bil preveč in policisti se nerovno gibali in instinktivno posegali z roko v zadnji hlačni žep.

France in neki drugi stavkar sta se spravila na prazen zaboj pred oknom oblegane delavnice in vpila »ja, ja!« čim sta ugledala stavkokaza, ali kmalu sta zagledala nekaj drugega. Pred vhodom na ograjeno tovarniško dvorišče se je ustavil velik avtomobil, ki je divjaško trobil in tamkaj zbrana množica se je pričela umikati. Avtomobil je bil poln moških v civilni obleki, ki so sedeli drug drugemu na kolenih in stali na zunanji stopnici. Za tem avtomobilom je pridrčal drugi, ki je bil ravno tako natlačen. Bili so privatni policisti iz Hubbartowna in poslala jih je Hubbard Engine Company, ki je sicer tekmovala s starim Granitchem, ali kadar je bilo treba udariti po delavcih, takrat ni bilo tekmovalja. To je tista kapitalistična solidarnost, o kateri socialisti venomer pripovedujejo. (Dalje prih.)

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov **Peter Kozna & Ko., Tržič**, ki so najboljši in najcenejši in ker s tem pomagate k zaslužku lastnih sodrugov. Glavna zaloga na drobno in debelo. **Ljubljana, Breg 20.**

Jadranski almanah za leto 1923. je izdala Nova založba v Trstu. Cena mu je 26 Din in ga dobite pri Novi zal. v Ljubljani, Kongresni trg št. 19. Po svoji bogati, sila raznovrstni vsebini, lepih slikah, fini opremi, je ta almanah gotovo najboljši, kar je na tem polju kdaj pri nas izšlo. Velikansko vrednost pa mu daje predvsem to, ker tvori precej izčrpen pregled čez vse življenje našega življa pod Italijo. Vsem, ki si morejo to publikacijo nabaviti, jo toplo priporočamo, ker vemo, da jim ne bo žal.

Vsem zaupnikom! Kakor je življenje trdo za proletarskega posameznika, tako in še hujše je za proletarsko stranko. Kakor razumemo, da težko živiš, tako je treba, da tudi ti razumeš, da stranka težko izhaja. Nikakor torej ni prav, če ji kaj dolguješ. Stori svojo dolžnost vselej red-

no, ne daj se prositi za tisto, kar veš, da moraš dati. Dvakrat da, kdor hitro da, samo polovico pa da tisti, ki da prepozno.

Po svetu.

= **Ameriška produkcija v letu 1922.** Produkcija tovarniških pridelkov je bila v letu 1922. skoraj 50 odstotkov večja kot leta 1921., in to glasom podatkov nabranih od trgovinskega oddelka. Pridelnice so obratovale za 20 od sto več nego leta 1921., industrija železa in jekla je povečala svojo proizvodnjo od 60 do 70 od sto preko one prejšnjega leta, industrija drugih kovin, razen železa od 50 do 95 od sto, petrolej za 15 od sto, koks za 40 od sto, papir od 20 do 30 od sto, kavčuk (rubber) za 40 od sto, avtomobili za 50 od sto, zidane zgradbe za 50 od sto, lesna industrija za 35 od sto, opekarne za 50 od sto, cement za 15 od sto, usnje za 20 od sto, sladkor za 45 od sto in mesarska industrija približno za 5 od sto. Dohodki iz poljedelstva so bili na splošno višji kot leta 1921. Manj produkcije, kar se tiče važnejših industrij je bilo le v izkopavanju pre-

moga, in to za 7 od sto manj bituminoznega premoga in za 47 od sto manj antracita. Zvišanje produkcije in znižanje priseljevanja sta imeli za posledico, da so se delavske razmere spremenile v toliko, da smo od velikega prebitka delavcev koncem leta 1921. prišli do točke, kjer se občuti pomanjkanje delavcev, dočim je nezaposlenost skoraj prenehala. — Prometne razmere so se spremenile od ogromnega števila brezdelnih železniških vozov koncem leta 1921. do znatnega pomanjkanja; nakladanje se je povisalo za 11 od sto napram l. 1921. — Cene so se za farmarje povisale skoraj za 17 od sto, cene na debelo so se povisale za 10 od sto in one na drobno so se zmanjšale za 5 od sto. Ta okoliščina daje farmarju večjo kupno silo in zbljuje razliko v ceni med trgovci na debelo in onimi na drobno. — Količina trgovine je bila znatno večja nego leta 1921. Bančne panoge in promet izkazujejo približno isto razmerje.

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Zvonimir Bernot** (v imenu pokr. odb. SSJ)

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Mejvečja izbira
različnih pletenin, majic nogavic
in rokavic pri tvrdki
A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

Vsak, kdor hoče vsaj delomo poznati socializem in biti socialist, naj čita knjigo „Socializem in vera“.
 Naroča se pri tiskarstvu SSJ, Ljubljana, poštni predal 168, in stane lepo in trdno vezana 9 Din. bro-
 --- širana pa 7 Din. ---

„Rudnik Trbovlje“
 sprejme v delo
modelnega mizarja.
 Reflektira se samo na prvovrstno in popolnoma samostojno moč z večletno vsestransko prakso v strojnem modeliranju.

Pridobivajte naročnike!

PERILO
 za dame, gospode in otroke
 v veliki izbiri pri
A. ŠINKOVIĆ nasl.
K. SOSS,
Ljubljana, Mestni trg 19.